

CZU 821.133.1.09-3:027.7(478-2)

**ROMANUL NOTRE-DAME DE PARIS ÎN COLECȚIA BIBLIOTECII ȘTIINȚIFICE
A USARB – PUNTE ÎNTRE CULTURĂ, ARTĂ ȘI LITERATURĂ**

VICTOR HUGO'S NOTRE-DAME DE PARIS IN THE COLLECTION
OF THE USARB SCIENTIFIC LIBRARY – A BRIDGE BETWEEN CULTURE, ART, AND LITERATURE

Olga DASCAL¹ [ORCID: 0000-0002-4970-2041]

Abstract: *This article examines the presence and significance of Hugo's masterpiece within the USARB Scientific Library's collection. It highlights how the editions of this novel, accessible to readers, illustrate the convergence of historical rigor (culture), the visual depiction of Gothic art (art), and narrative genius (literature), confirming the library's role as a custodian of universal values.*

Keywords: *USARB Scientific Library, Notre-Dame de Paris, Victor Hugo, "Ion Creangă" College at USARB, French literature and culture, Francophonie*

Cărțile sunt prieteni reci și siguri
Victor Hugo

Bibliotecile universitare contemporane au depășit de mult statutul de simplu depozit de carte, transformându-se în veritabile noduri culturale care facilitează dialogul interdisciplinar. Ele nu mai sunt doar spații de arhivare a cunoașterii, ci medii dinamice în care informația este nu doar păstrată, ci și interogată, reinterpretată și pusă în context. Răsfoind colecțiile Bibliotecii Științifice a USARB, descoperim romanul *Notre-Dame de Paris*, o operă care transcende granițele genurilor nu doar ca pe un text literar, ci ca pe un obiect cultural complex, ce unește arta vizuală – prin ilustrațiile edițiilor de colecție – cu profunzimea analizei sociale.

Prezența romanului în colecția Bibliotecii Științifice are o dublă valoare: pe de o parte, contribuie la îmbogățirea fondului de literatură universală, iar pe de altă parte, susține procesul educațional prin facilitarea accesului la opere fundamentale ale culturii europene. De asemenea, lectura romanului stimulează reflecția asupra unor teme – destinul tragic al personajelor, lupta dintre dragoste și prejudecăți sociale – teme care rămân actuale și astăzi.

Prin publicarea romanului, în martie 1831, Victor Hugo a tras un puternic semnal de alarmă. Cunoscută publicului larg și sub titlul de *Cocoșatul de la Notre-Dame*, opera a fost concepută ca o reacție la neglijența generală ce amenința existența edificiului gotic, autorul transformând catedrala dintr-un simplu decor într-un simbol al valorilor ce trebuiau salvate.

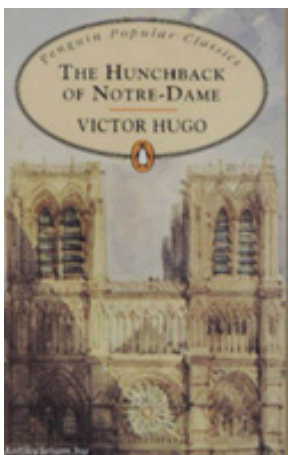
La apariția sa romanul a devenit nu doar un simbol al literaturii franceze, ci și o mărturie a valorilor umaniste, a luptei dintre destin și libertate. În colecțiile Bibliotecii Științifice a USARB romanul se regăsește în diverse ediții în limba franceză, inclusiv din colecția de documente rare, ce oferă cititorilor posibilitatea de a aprofunda nu doar

¹ Bibliotecară, Biblioteca Științifică a USARB, dascal.olga@gmail.com

frumusețea limbajului autorului, ci și interpretările variate ale textului de-a lungul timpului.

Romanul a fost tradus în limba engleză la scurt timp după apariția sa și a cunoscut numeroase versiuni, de-a lungul timpului. Prima traducere completă în engleză a fost realizată în 1833 cu titlul „*The Hunchback of Notre-Dame*”, titlu care s-a impus, ulterior, în cultura anglofonă. Apoi, au apărut mai multe traduceri adaptate, fiecare aducând nuanțe diferite în redarea limbajului și a atmosferei medievale pariziene.

În epoca modernă, traduceri au urmărit o fidelitate mai mare față de stilul original al lui Hugo, păstrând dimensiunea istorică și filozofică a romanului. În colecția *Documene în limbi străine* a Bibliotecii Științifice se regăsește cea mai cunoscută ediție contemporană a romanului *Notre-Dame de Paris* în limba engleză, publicată de Penguin Classics, care oferă o traducere fluentă și comentarii critice.

Traducerile romanului au contribuit, esențial, la răspândirea și popularizarea romanului lui Victor Hugo în întreaga lume, transformând acest roman într-o operă clasică a literaturii universale.

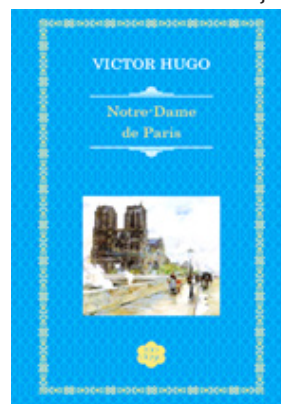
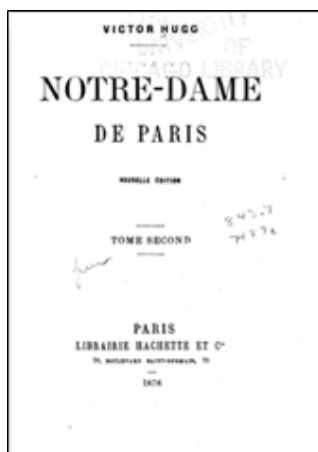
Biblioteca deține traduceri ale romanului în limba română, inclusiv și o ediție românească din colecția *Biblioteca pentru Toți*, ediție critică sau adaptată pentru uz didactic. Această diversitate editorială permite utilizatorilor să descopere romanul atât în forma sa clasică, cât și într-o manieră accesibilă în procesul de studiu și cercetare.

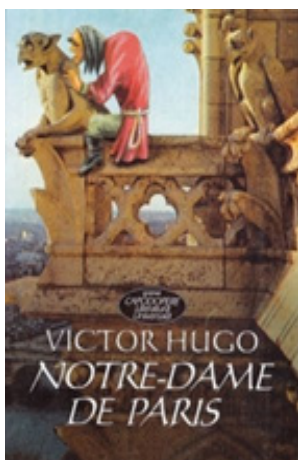
Critici literari precum G. Călinescu, Tudor Vianu și Zoe Dumitrescu-Buşulenga au subliniat dimensiunea morală și simbolică a romanului, considerându-l o dramă a spiritului în conflict cu dogma.

Prin colecțiile sale enciclopedice, Biblioteca Științifică propune o analiză a complexității traducerii romanului în versiunile românești realizate de traducătorii Ion Pas, Gellu Naum, G. A. Dumitrescu și Sorin B. Rareș.

Opera lui Victor Hugo este, frecvent, inclusă în studiile comparatiste și în manualele de literatură universală, datorită valorii sale estetice și a relevanței pentru cultura europeană.

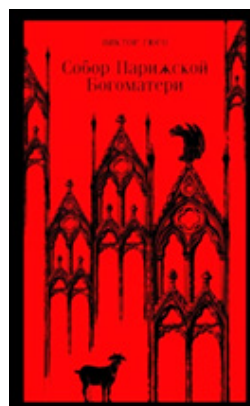
Texte și fragmente din *Notre-Dame de Paris* au apărut în traducere în publicații rusești chiar în anii 1831 - 1832; însă din cauza cenzurii și a limitărilor editoriale,

traducerea integrală a circulat complet, mai târziu, în secolul al XIX-lea. În decursul timpului, romanul a cunoscut mai multe versiuni în limba rusă - traduceri și reeditări în diferite epoci.

În perioada sovietică au apărut mai multe ediții care includ introduceri, note și uneori adaptări. Biblioteca universitară deține în colecție ediții reeditate. În afară de traduceri complete există și traduceri parțiale, adaptări pentru teatru/muzică, și traduceri în versuri sau pentru spectacol.

Romanul a fost adaptat în diverse forme artistice: teatru și operă, filme cinematografice și seriale TV, musicaluri celebre. Prin acest roman, V. Hugo a transformat o poveste despre pasiune și suferință într-o alegorie a valorilor universale - iubirea, sacrificiul, toleranța și libertatea.

Acțiunea romanului se desfășoară în jurul Catedralei Notre-Dame, care devine un personaj simbolic al operei. La apariție, romanul a avut un succes uriaș, contribuind la renașterea interesului pentru arhitectura gotică și la restaurarea Catedralei, care este unul dintre cele mai cunoscute și impresionante monumente ale arhitecturii gotice din lume. Amplasată în inima Parisului, Catedrala a fost martora a numeroase evenimente istorice importante - de la încoronări regale până la revoluții și comemorări naționale.

Catedrala se remarcă prin fațada sa impunătoare, vitraliile colorate (celebre fiind rozele), turnurile gemene și garguiile care îi oferă un aspect misterios și simbolic. Garguiile Catedralei (trad. din fr. trubă) sunt printre cele mai fascinante și misterioase elemente ale arhitecturii gotice și au un dublu rol: funcțional pentru scurgerea apei și decorativ. În Evul Mediu se credea că acestea veghează asupra catedralei și îi protejează pe credincioși de spiritele rele. De-a lungul timpului, garguiile de la Notre-Dame au devenit adevărate simboluri ale Parisului, iar în romanul *Notre-Dame de Paris*, ele contribuie la atmosfera misterioasă a catedralei și reflectă legătura dintre om, credință și forțele nevăzute.

Pentru a valorifica prezența romanului lui Victor Hugo în colecția instituției, Biblioteca a inițiat acțiuni culturale dedicate tinerilor cititori, dintre care ședința ordinară a Clubului francez pentru elevii Colegiului Pedagogic „Ion Creangă” din cadrul USARB.

Deci, în data de 29 octombrie a anului curent, în incinta Sălii „Regele Ferdinand I” a Bibliotecii Științifice a Universității de Stat „Alecu Russo” din Bălți, care a fost recent renovată a avut loc activitatea dedicată uneia dintre cele mai reprezentative opere ale literaturii franceze - *Notre-Dame de Paris* de Victor Hugo, desfășurată într-un cadru interactiv și educativ.[3]

Participanții au descoperit diverse ediții ale celebrului roman, traduceri în mai

multe limbi, precum și lucrări critice care evidențiază importanța operei în cultura universală.

Manifestarea a demonstrat, în mod convingător, buna cooperare dintre Biblioteca Științifică a USARB și Colegiul Pedagogic „Ion Creangă” din cadrul USARB, contribuind la formarea unei sensibilități interculturale în rândul participanților. Evenimentul s-a încheiat într-o ambianță pozitivă, plină de energie creativă, ilustrând interesul constant al tinerilor pentru bogăția literaturii și civilizației franceze, în special pentru universul fascinant al romanului *Notre-Dame de Paris*, care a fost și rămâne o piatră de temelie a literaturii universale, o sinteză între cultură și artă literară. Opera lui Victor Hugo rămâne, până astăzi, o capodoperă a literaturii mondiale și o mărturie a geniului romantic francez.

Romanul lui Victor Hugo, prezent în colecțiile BȘ USARB, devine astfel un adevărat liant între trecut și prezent, între cultura franceză și comunitatea academică, confirmând rolul Bibliotecii Științifice ca promotor al valorilor literare și culturale.

Referințe bibliografice:

1. Colecția Bibliotecii Științifice a USARB. Disponibil: <http://primo.libuniv.md/>
2. DASCAL, Olga. Comunicat de presă. Ședința ordinară a Clubului francez pentru elevii Colegiului Pedagogic „Ion Creangă” din cadrul USARB. *Biblioteca Științifică a USARB* : [site]. Disponibil. <http://libruniv.usarb.md/images/pdf/2025/club-francez-hugo.pdf> [accesat 2025-10-28].
3. GOLDEN, Herbert H. și O. Seymour SIMCHS. *Modern french literature and language* : A Bibliogr. of Homage Studies. Cambridge: Harvard Univ. Press, 1953. 158 p